

Винахід відноситься до галузі сільськогосподарського виробництва, а саме до способів щеплення і вирощування саджанців плодових, декоративних і лісових культур.

Відомий спосіб окулірування вприклад, що широко застосовується в промисловому розсадництві для окультурення підщеп під час літнього окулірування (Степанов С.Н. Плодовый питомник. М. "Колос", 1981). Цей спосіб подібний до способу, що заявляється, прийомом з'єднання щеплюваних компонентів. Застосування літнього окулірування вприклад в роки з несприятливими умовами перезимівлі приводить до загибелі вічок у вишні і сливи 35-50%, у яблуні 10-15%, а в окремі роки значно більше, від числа заокулірованих підщеп.

Відомий також спосіб щеплення живцем з однією брунькою за кору (Рыбицкий М.А., Орехов В.Ф. Прививка плодовых деревьев. Ленгиздат, 1978). Прищеплюваний живець, при застосуванні цього способу, має одну бруньку з товстим шаром деревини, а заготівля його проводиться з сідлом або звичайним косим зрізом.

Найбільш близьким до запропонованого способу окуліровки по кількості суттєвих ознак, що співпадають, є спосіб щеплення однобруньковим живцем (Агеев Б.И. Бюллетень государственного Никитского ботанического сада, вып. 64. Ялта, 1987, с. 49-51). За цим способом спочатку живець розрізають на "однобрунькові живці", на базальній частині Однобрунькового живця виконують косий зріз довжиною 3-4 діаметрів живця із сторони протилежної місцю розміщення бруньки, а в верхній частині виконують зріз "на бруньку". На підщепі зрізають смужку кори до деревини шириною рівною діаметру однобрунькового живця, починаючи за 1-2 см нижче торцевого зрізу підщепи в напрямку знизу вгору, а потім в зворотному напрямку, тобто в сторону кореневої системи. Загальна довжина підготовленого зрізу на підщепі для з'єднання з прищепою повинна бути не менше довжини косоного зрізу на однобруньковому живці. Живці вставляють під "язичок" так, щоб співпали площини зрізів щеплюваних компонентів.

Обв'язку виконують поліетиленовою плівкою товщиною 60-70 мк, шириною 1,5-2,0 см. Першим витком фіксують живець на рівні "язичка", другим закривають верхні торцеві зрізи підщепи і прищепи, третім та четвертим витками фіксують плівку з нижньої і верхньої сторони бруньки прищепленого однобрунькового живця, при цьому брунька залишається відкритою.

Спосіб щеплення однобруньковим живцем має ряд недоліків, суть яких полягає в тому, що рекомендоване розрізування пагонів на окремі однобрунькові живці робить цей спосіб щеплення незручним. На коротких однобрунькових живцях складно проводити косі зрізи, бо їх незручно тримати в руках, особливо коли щеплювати породи з міцною деревиною;

- зберігання заздалегідь заготовлених однобрунькових живців в розчині сахарози допустимо при проведенні зимового (настільного) щеплення, яке проводять в спеціальних майстернях. Носити посуд з розчином і однобруньковими живцями в польових умовах незручно і загибло, тому що в процесі щеплення приходить підбирати живці у відповідності з товщиною підщепи, що знижує продуктивність праці;

- підготовку з'єднувальних площадок на підщепі готують в три прийоми, що робить спосіб трудомістким, а обов'язкове зрізування підщепи робить підщепу непридатною для повторного використання у випадках неприживання живців;

- при з'єднанні прищеплюваних компонентів вимагається максимальне співпадання камбіальних тканин прищепи з підщепою, що не завжди забезпечується, особливо коли живці по товщині не співпадають з підщепами та при неувважному або поспішному їх обв'язуванні.

В основу винаходу покладене завдання спрощення способу щеплення, підвищення продуктивності праці при його виконанні, економного витрачання живцевого матеріалу, збільшення виходу і скорочення строків вирощування садивного матеріалу, розширення періоду проведення щеплення.

Суть способу окуліровки, що включає заготівлю однобрунькових живців, зарізування язичка на підщепі, утворення площадки на підщепі шляхом зрізування смужки кори до глибини камбіального шару, суміщення однобрунькового живця до співпадання кори на бічній стороні живця з корою на підщепі, петлевидне обв'язування із сторони торцевого зрізу з затяжкою на підщепі з боку протилежному живцю так, щоб брунька залишилася відкритою - заключається в тому, що для заготівлі щитків з товстим шаром деревини на живці вибирають добре розвинену бруньку, нижче якої на відстані одного міжвузля проводять косий зріз на протилежному боці від вибраної бруньки рухом леза ножа зверху вниз, в основі гостро скошеного щитка з боку бруньки зрізають кору до камбіальних тканин, після чого відрізають від живця клиновидний щиток; в зоні окулірування на підщепі під кутом 30-35° до її осі проводять кутовидний заріз до деревини, лезо ножа піднімають вище кутовидного зарізу на відстань рівну довжині заготовленого щитка і зрізають смужку кори до деревини; щиток суміщають з підщепою так, щоб клиновидно загострена основа щільно зайшла у кутовидний заріз на підщепі, а кора на бічній стороні щитка по можливості співпала з корою на підщепі хоча б з однієї сторони (однак бічне співпадання кори підщепи і прищепи може бути повністю відсутнім); обв'язування щитка проводять від його основи петлевидним зашморгом з обов'язковим зав'язуванням верхнього зрізу над брунькою, бруньку залишають відкритою; при цьому підщепу вище зони окулірування не зрізують до повного приживлення однобрунькового живця.

Сукупність суттєвих ознак заявляемого способу та їх роль в досягненні технічного результату характеризується наступним:

однобрунькові щитки нарізають із заготовлених живців (пагонів) не заздалегідь, як в прототипі, а в момент окуліровки, що забезпечує кращий їх підбір по відношенню до товщини підщеп. Відпадає потреба попереднього розрізування живців на окремі щитки і зберігати у розчині сахарози. В момент окуліровки щитки з живця зрізаються у послідовності від його основи до верхівки і тут же використовуються окуліровщиком на підщепі, які більш відповідають їх товщині;

при суміщенні щеплюваних компонентів гостра клиновидна основа щитка щільно заходить у кутовидний заріз на підщепі, при цьому добре співпадають камбіальні тканини, що забезпечує успішне їх зрощення. Дуже добре коли камбіальні тканини з обох боків, або хоча б з одного боку, при з'єднанні співпадали з камбіальними тканинами підщепи - це сприяє активнішому їх зрощенню. У випадку коли підщепи товсті, а живці тонкі при щепленні однобруньковими живцями (прототип), при суміщенні прищепи з підщепою слідкують, щоб обов'язково співпадали камбіальні тканини обох компонентів, коли співпадання нема, зрощення не

відбувається. У способі, що заявляється, у подібному випадку зрощення забезпечує суміщення гострої клиновидної основи щитка з кутбвидним зарізом на підщепі без наявності бокового суміщення;

спосіб окуліровки забезпечує економне використання живців та підщеп, які часто для звичайного окулірування не завжди підходять; проведення окуліровки підщеп в різні строки - в період вимушеного спокою підщеп (друга половина лютого-березня), в період активного сокоруху (квітень-травень, навіть до появи на підщепах листочків), в

липні-серпні; проведення окуліровочної компанії в строки найбільш зручні для розсадницьких господарств. Живці для окуліровки в період вимушеного спокою, а також активного сокоруху заготовляють восени після опадання листя, а для липнево-серпневого строку - за день-два до їх використання.

Спосіб окуліровки виконується в такій послідовності. Однобрунькові щитки зрізають з пагонів (живців) добре відгостреним ножом, міцно тримаючи пагін у лівій руці. Після вибору на пагоні добре розвинутої бруньки ножом, який знаходиться у правій руці окуліровщика, з протилежного боку вибраної бруньки одним помахом руки проводиться косий Зріз рівний довжині одного міжвузля, потім цим же ножом з боку бруньки в основі гострої частини щитка зрізається до деревини кора (довжиною 3-4 мм), після цього щиток готовий до суміщення з підщепою і він відрізається від пагона (фіг. 4а, б). З'єднувальну площадку на підщепі (фіг. 3) підготовляють у відповідності з підщепою, яку окулірують: на насінневих підщепах 2-3 см від рівня ґрунту; на клонових 5-7 см; при вирощуванні саджанців із стійкими штамбоутворювачами і при перещепленні молодих дерев на скелетних гілках відповідно 5-7 см і навіть 18-25 см від стовбура. На місці утворення з'єднувальної площадки ножом на корі виконують заріз під кутом 30-35° до осі підщепи глибиною до деревини (фіг. 1). Після цього ніж піднімають вище зарізу і на відстань рівну довжині підготовленого до з'єднання з підщепою щитка і рухом ножа зверху вниз зрізають смужку кори до деревини (фіг. 2 і 3), що створює площадку для суміщення щитка з підщепою. Суміщення здійснюють так, щоб гостра клиновидна основа щитка щільно зайшла у кутовидний заріз на підщепі (фіг. 5 і 6). Потім проводять обв'язку петлевидним зашморгом з обов'язковим зав'язуванням верхнього зрізу щитка над брунькою, залишаючи бруньку відкритою.

Прототип "Щеплення одnobруньковим живцем"

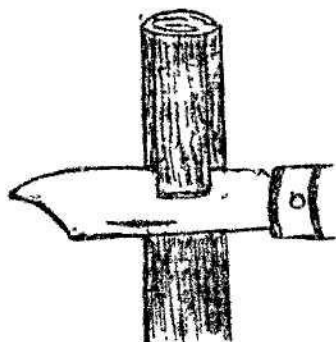

Fig. 1

Fig. 2

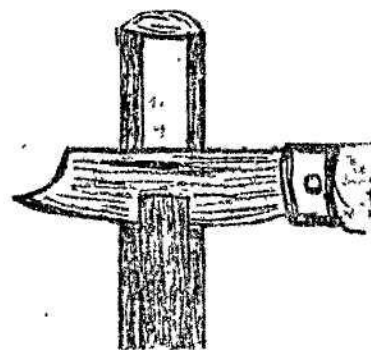

Fig. 3

Fig. 4

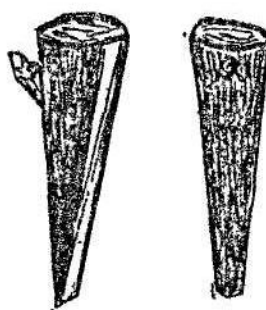

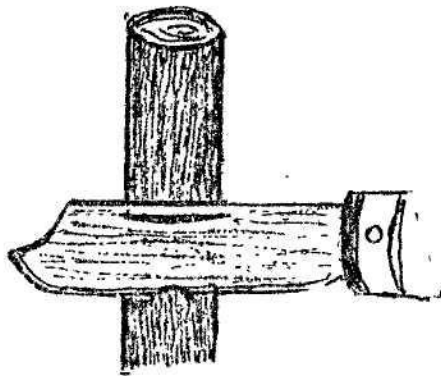
Fig. 5

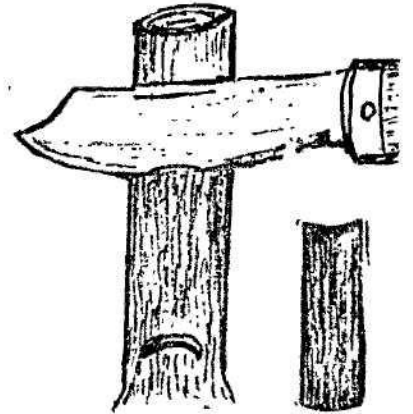
Fig. 6

Послідовність виконання окремих прийомів:
1–3) трьохразове зрізування кори для утворення з'єднувальної площадки та язичка на підщепі;
4) загальний вигляд з'єднувальної площадки з язичком;
5) підготовлений одnobруньковий живець;
6) вставлений під язичок "черенок"-живець.

Спосіб окуліровки

Фіг. 1

Фіг. 2

Фіг. 3

а

б

Фіг. 4

Фіг. 5

Фіг. 6

- 1) кутовидний заріз на підщепі;
- 2) зрізування смужки кори на підщепі;
- 3) площадка з кутовидним зарізом на підщепі;
- 4) підготовлений щиток з клиновидним зрізом в основі;
- а – вигляд збоку, б – вигляд з боку бруньки;
- 5-6) суміщення щитка з підщепою.

Способи окуліровки

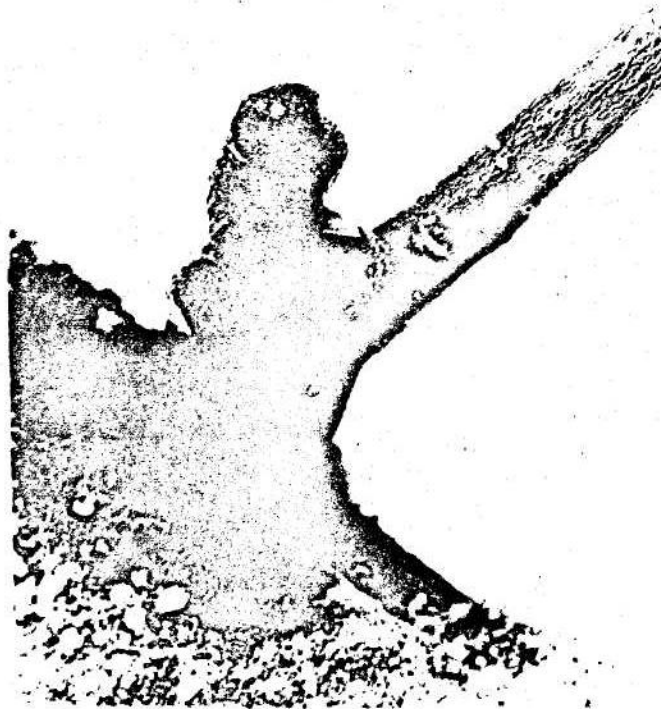
Фіг.1

Зрошення щитка з підщепою
в кутовидному з'єднанні

Фіг.2

Зрошення щитка з підщепою
при невдалому обв'язуванні

Фіг.3

Якість зрошення компонентів